

ÎNCHEIERE

28 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Tudor Proca,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Tudor Proca către Ministerul Justiției din Republica Moldova privind încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată,

împotriva deciziei din 10 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Tudor Proca, casată parțial hotărârea din 29 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în partea cheltuielilor suportate în cadrul cauzelor penale, și emisă în această parte o nouă hotărâre de admitere parțială a pretențiilor, în rest fiind menținută hotărârea primei instanțe,

c o n s t a ț ă:

La 25 februarie 2011, Tudor Proca a înaintat cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material în mărime de 16 073 240 lei și a prejudiciului moral în mărime de 700 000 lei, cauzate prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Ulterior, concretizându-și pretențiile, a solicitat instanței încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul său a prejudiciului material în mărime de 5 928 279 lei, cauzat prin acțiunile ilegale ale Procuraturii mun. Chișinău, ale CPs Rîșcani, mun. Chișinău, ale Procuraturii sect. Rîșcani, mun. Chișinău și ale Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, CAC „Tudor și C” SRL a fost constituită potrivit contractului de constituire a CAC „Tudor și C” SRL nr. 13-268 din 16 noiembrie 1993, autentificat de către Notarul de Stat la Biroul de Notariat nr. 4 din or. Chișinău, Colomeț M.F., și a Statutului CAC „Tudor și C” SRL, aprobat prin hotărârea fondatorilor CAC „Tudor și C” SRL din 14 noiembrie 1993, proces-

verbal nr. 1, supuse înregistrării de stat obligatorii de către Serviciul de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor, în Registrul Unic de Stat al Asigurărilor, de la data de 18 noiembrie 1993 sub numărul identificării de stat 226. Odată cu schimbările și modificările în Statutul CAC „Tudor și C” SRL, operarea cărora a fost dispusă prin hotărârile adunării generale a fondatorilor CAC „Tudor și C” SRL din 24 februarie 1994, reclamantul a dobândit dreptul a depune în contul fondului statutar al CAC „Tudor și C” SRL, în calitate de cotă subscrisă de participare, suma totală de 367 500 lei. Suma respectivă a fost depusă în perioada 18 noiembrie 1993 – 07 aprilie 1995, iar întru confirmarea acestui fapt, reclamantului i-au fost eliberate chitanțe.

Ulterior, prin hotărârea adunării generale a fondatorilor CAC „Tudor și C” SRL din 01 noiembrie 1995, s-a hotărât operarea modificărilor în Statutul CAC „Tudor și C” SRL, în vederea micșorării fondului statutar subscris al CAC „Tudor și C” SRL, de la suma totală de 525 000 lei, până la suma de 180 000 lei și, respectiv în vederea micșorării cotelor subscrise de participare a asociaților la fondul statutar al societății. Modificările au fost înregistrate și operate după cum urmează: cota lui Tudor Proca s-a micșorat, de la suma de 367 500 lei până la suma de 85 500 lei; a Ludmilei Bouroș (Rudenco), de la suma de 131 250 lei până la suma de 85 500 lei; a Veronicăi Botnariuc (Negada), de la suma de 26 250 lei până la suma de 9 000 lei.

Ca urmare, începând cu data de 06 noiembrie 1995, suma de 282 000 lei (diferența dintre suma de 367 500 lei și suma de 85 500 lei), pe motivul că a dispărut temeiul legal în baza căreia ea a fost depusă de către Tudor Proca în contul fondului statutar al CAC „Tudor și C” SRL, și-a pierdut statutul juridic de investiție efectuată în contul fondului statutar al CAC „Tudor și C” SRL, obținând statutul juridic de sumă de bani dobândită de către CAC „Tudor și C” SRL de la Tudor Proca fără just temei, fiindcă începând cu data de 06 noiembrie 1995, ca urmare a înregistrării oficiale de către Serviciul de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor, a modificărilor în cauză în Statutul CAC „Tudor și C” SRL, operarea cărora a fost dispusă prin hotărârea adunării generale a fondatorilor CAC „Tudor și C” SRL din 01 noiembrie 1995, proces-verbal nr. 8, fondul statutar subscris al CAC „Tudor și C” SRL a fost micșorat de la suma de 525 000 lei până la suma de 180 000 lei, iar cotele subscrise de participare a asociaților la fondul statutar al societății au fost micșorate, a lui Tudor Proca, de la suma de 367 500 lei până la suma de 85 500 lei; a Ludmilei Bouroș (Rudenco), de la suma de 131 250 lei până la suma de 85 500 lei; a Veronicăi Botnariuc (Negada), de la suma de 26 250 lei până la suma de 9 000 lei. Consideră că tot din această dată, CAC „Tudor și C” SRL are obligația de a-i restitui lui Tudor Proca suma de bani în cauză, dobândită fără temei.

La 08 decembrie 1995, în baza cererii sale din 05 decembrie 1995, prin hotărârea adunării generale a fondatorilor CAC „Tudor și C” SRL, s-a hotărât excluderea lui Tudor Proca din componența fondatorilor (asociaților) societății, cu includerea (cooptarea) în locul său a terței persoane, Valentina Gîsca, întărirea după Valentina Gîsca a cotei de participare la fondul statutar al societății în mărime (valoare) de 85 500 lei, transmisă gratuit ei de către Tudor Proca prin cererea din 05 decembrie 1995; operarea în documentele de constituire a societății a modificărilor ce rezultă din hotărârea în cauză a adunării generale a fondatorilor

societății expuse mai sus. Începând cu data de 27 decembrie 1995, fondatori ai CAC „Tudor și C” SRL au devenit: Ludmila Bouroș (Rudenco), cu o cotă subscrisă de participare în mărime (valoare) de 75 500 lei, Valentina Gîsca, cu o cotă subscrisă de participare în mărime (valoare) de 85 500 lei și Veronica Botnariuc (Negada), cu o cotă subscrisă de participare în mărime (valoare) de 9 000 lei.

Totodată, la 15 februarie 1996, prin hotărârea adunării generale a fondatorilor CAC „Tudor și C” SRL, proces-verbal nr. 13, s-a hotărât excluderea Veronicăi Botnariuc (Negada) din componența fondatorilor CAC „Tudor și C” SRL, cu majorarea cotelor subscrise de participare a Ludmilei Bouroș (Rudenco) și Valentinei Gîsca, de la suma a câte 85 500 lei, până la suma a câte 90 000 lei fiecare. Modificările în cauză au fost supuse înregistrării de stat, iar drept urmare, unicii proprietari ai CAC „Tudor și C” SRL sunt Ludmila Bouroș (Rudenco) și Valentina Gîsca, care au fost și sunt unicii beneficiari de fapt ai acestei întreprinderi și a tuturor veniturilor de la activitatea financiar-economică a acesteia. La solicitarea de a i se restitui banii depuși, reclamantului i s-a comunicat că de fapt dânsul nu a vărsat nimic în capitalul întreprinderii, iar chitanțele de la dispozițiile de încasare pe suma de 282 000 din suma de 367 500 lei, au fost eliberate pe unele documente oficiale false.

Astfel, în anul 2003, a solicitat organelor de drept tragerea la răspundere penală pentru confecționarea, deținerea și folosirea chitanțelor false de la dispozițiile de încasări ale CAC „Tudor și C” SRL cu nr. 66 din 21 septembrie 1994, cu nr. 74 din 30 septembrie 1994 și cu nr. 76 din 07 octombrie 1995, prin care se adeverește faptul încasării de către CAC „Tudor și C” SRL în calitate de depunere în contul fondului statutar al societății a unei părți din cota subscrisă de participare, a banilor în sumă de 100 000 lei, de 82 800 lei și de 100 000 lei, în total a sumei de 282 800 lei.

Potrivit reclamantului, contrar prevederilor art. 40 din Legea Contabilității nr. 426 din 04 aprilie 1995 și a Hotărârii Prezidiului Parlamentului RM nr. 1377-XII din 06 septembrie 1993 „Privind modul de transmitere a materialelor în organele de anchetă” de către persoanele cu funcții de răspundere ale CAC „Tudor și C” SRL, Președintele Adunării Generale a fondatorilor (asociaților) societății, Ludmila Bouroș (Rudenco) și Directorul (administratorul) societății, Valentina Gîsca, nu a fost numită și petrecută la CAC „Tudor și C” SRL o inventariere (revizie documentară) tematică în vederea inventarierii decontărilor efectuate de către CAC „Tudor și C” SRL cu fondatorul (asociatul) societății de asigurări în cauză, Tudor Proca, în perioada de timp din 18 noiembrie 1993, până la data de 01 noiembrie 1995, în scopul confirmării sau infirmării acuzațiilor aduse la adresa lui Tudor Proca. Dimpotrivă, organele statului au refuzat să prezinte Comisiei Speciale a MF al RM, desemnată pentru controlul pe teren a activității societății pentru perioada de timp a anilor 1995-1996, prin Ordinul MF al RM nr.36-k din 17 iunie 1996, pentru control a tuturor materialelor evidenței contabile, iar inspectorul IFS mun. Chisinau, Oleg Ghiorghilaș, la 09 octombrie 1996, documentele contabile ale societății.

Astfel, statul a avut obligațiunea ca prin intermediul autorităților sale să întreprindă măsuri prompte și adecvate în vederea garantării lui Tudor Proca,

anterior Negada Feodor Deonis, a dreptului de proprietate asupra sumei de bani în cauză în mărime de 282 000 lei, depusă (investită), până la data de 07 aprilie 1995, în contul fondului statutar al CAC „Tudor și C” SRL, inclusiv și dreptul legal de a obține suma în cauză de la CAC „Tudor și C” SRL, după data de 06 noiembrie 1995, adică după data înregistrării de stat de către Serviciul de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor, a modificărilor în cauză în Statutul CAC „Tudor și C” SRL, care au condus la micșorarea fondului statutar al societății de la suma de 525 000 lei până la suma de 180 000 lei și la micșorarea cotei sale subscrise de participare la fondul statutar al societății de la suma de 367 500 lei până la suma de 85 500 lei. De asemenea, statul a avut obligația de a-i asigura reclamantului inviolabilitatea acestei sume de bani și de a nu-l lipsi ilegal, de dreptul de proprietate asupra acesteia.

Susține că, instituțiile statului s-au implicat activ și ilegal în conflictul patrimonial apărut între Tudor Proca, pe de o parte, și CAC „Tudor și C” SRL și beneficiarii (coproprietarii) întreprinderii, pe de o altă parte, iar ca rezultat Ministerul Finanțelor al RM, prin intermediul Comisiei sale speciale pentru controlul pe teren a activității financiar-economice a CAC „Tudor și C” SRL, i-a comunicat că la 01 noiembrie 1995, fondul statutar depus în realitate la CAC „Tudor și C” SRL constituia doar suma de 180 000 lei. Actul privind rezultatul controlului financiar a fost înaintat pentru tragerea la răspundere penală a lui Tudor Proca pentru confecționarea, deținerea și folosirea chitanțelor false de la dispozițiile de plată privind transferul sumei de 282 800 lei, în calitate de depunere în fondul statutar al societății a unei părți din cota subscrisă de participare în sumă de 282 800 lei.

Astfel, Procuratura mun. Chișinău, la 04 martie 1997, prin Ordonanța Procurorului mun. Chișinău, V. Catană, a intentat ilegal, inclusiv și împotriva lui Tudor Proca, procesul-penal 1997028038, în baza art.123¹, 189¹ alin. (1) și 209 alin. (2) din Codul penal din 1961, pentru bănuirea nefondată, inclusiv și în confecționarea, deținerea și folosirea chitanțelor false de la dispozițiile de încasare a numerarului ale CAC „Tudor și C” SRL cu nr. 66 din 21 septembrie 1994, cu nr. 74 din 30 septembrie 1994 și cu nr. 76 din 07 octombrie 1994. Cauza penală cu nr. 1997028038, a fost încetată, din lipsa componentei infracțiunii, adică pe temeuri de reabilitare. Omisiunile vădite, comise în cauză de către anchetatorul superior al Procuraturii mun. Chișinău, V. Batîr, la emiterea Ordonanței de încetare (clasare) a procesului penal cu nr. 1997028038 din 30 noiembrie 1997, au condus la încălcarea ilegală a dreptului lui Tudor Proca, prevăzut de art. 7 alin. (2) din Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, art. 22 alin. (1) din Codul de procedură penală al RM nr. 122-XV din 14 martie 2003, de a nu fi urmărit de OUP, judecat sau pedepsit de instanța de judecată de mai multe ori (de două ori) pentru una și aceeași faptă, adică pentru bănuirea și învinuirea în confecționarea, deținerea și folosirea chitanțelor false de la dispozițiile de încasări a numerarului ale CAC „Tudor și C” SRL cu nr. 66 din 21 septembrie 1994, cu nr. 74 din 30 septembrie 1994 și cu nr. 76 din 07 octombrie 1994.

Ca urmare a acestor omisiuni vădite, cu încălcarea legii, inclusiv și cu încălcarea prevederilor art. 275 pct. 8) și 9) din Codul de procedură penală, prin Ordonanța Procurorului-adjunct al Procurorului sect. Rîșcani, mun. Chișinău,

A.Vițu, din 08 octombrie 2003, a fost anulată ca nelegitimă Ordonanța inspectorului superior al SDTICPS Rîșcani, mun.Chişinău, maior de poliție V.Angeluță, de refuz în pornirea procesului penal din 06 mai 2003 și a fost pornită ilegal împotriva lui Tudor Proca, urmărirea penală repetată în baza art. 361 alin. (7) din Codul penal (art. 209 alin. (2) din Codul penal din 1961), pe aceeași faptă, adică pentru bănuirea în confecționarea, deținerea și folosirea bonurilor de casă (chitanțelor de la dispozițiile de încasări a numerarului) ale CAC „Tudor și C” SRL cu nr. 66 din 21 septembrie 1994, cu nr. 74 din 30 septembrie 1994 și cu nr. 76 din 07 octombrie 1994.

La 02 aprilie 1997, de către Procuratura mun. Chisinău, prin intermediul inspectorului SPE a CPS Rîșcani, mun. Chisinău, A. Cristian, fără descrierea lor în procesul-verbal de percheziție întocmit de către el și/sau într-o listă aparte, au fost ilegal ridicate (sechestrare) din oficiul CAC „Tudor și C” SRL din str. Pușkin, mun. Chisinău, toate ștampilele și toate documentele de constituire (fondare) și contabile ale CAC „Tudor și C” SRL, inclusiv și toate actele (documentele) care-i acordau CAC „Tudor și C” SRL dreptul de dispoziție supra bunurilor, inclusiv și asupra banilor de care CAC „Tudor și C” SRL dispunea în mod legal la data de 02 aprilie 1997, inclusiv și asupra sumei de 282 000 lei, pe care CAC „Tudor și C” SRL i-o datora reclamantului începând cu data de 06 noiembrie 1995. Astfel, actele ridicate în cadrul percheziției, nu i-au fost restituite posesorului.

În așa mod, reclamantul, în calitate de persoană ilegal atrasă la răspundere penală, judecată și condamnată ilegal, începând cu data de 09 noiembrie 2010, a dobândit dreptul legal de a cere și a obține ca banii în cauză, în sumă de 282 000 lei, veniturile posibile de la această sumă de bani și procentul de devalorizare a acestei sumei de 282 000 lei, precum și alte sume, să-i fie repartizați din contul bugetului de stat.

Totodată, în cadrul celui de al doilea proces penal cu nr.2003021553, pornit ilegal împotriva reclamantului la 08 octombrie 2003 de către Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chisinău pentru bănuirea și învinuirea repetată pentru aceeași faptă, la data de 24 martie 2004, prin Ordonanța OUP a CPS Rîșcani, mun. Chisinău, A. Ceban, Tudor Proca a fost ilegal recunoscut oficial în calitate de bănuț în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 361 alin. (2) din Codul penal.

La 23 iunie 2004, prin Ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chisinău, V.Timotin, chitanțele de la dispozițiile de încasare a numerarului ale CAC „Tudor și C” SRL cu nr. 66 din 21 septembrie 1994, cu nr. 74 din 30 septembrie 1994 și cu nr. 76 din 07 octombrie 1994, au fost ilegal recunoscute (declarat) ca fiind unele acte oficiale false, iar Tudor Proca a fost oficial învinuit ilegal în folosirea chitanțelor false în cauză de la dispozițiile de încasări a numerarului ale CAC „Tudor și C” SRL cu nr. 66 din 21 septembrie 1994, cu nr. 74 din 30 septembrie 1994 și cu nr. 76 din 07 octombrie 1994, care-i acordă dreptul de proprietate asupra sumelor de bani de 100 000 lei, de 82 800 lei și de 100 000 lei, în total asupra sumei de 282 800 lei, depuși în contul fondului statutar al CAC „Tudor și C” SRL; deci, a fost învinuit în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.361 alin. (1) și 310 alin. (1) din Codul penal.

Prin Sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chisinău nr. 1-11/08 din 26 iunie 2008, Tudor Proca, învinuit în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 310 alin.

(1) și 361 alin. (1) din Codul penal, a fost achitat din motivul că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, cu dreptul la reabilitare.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău cu nr. 1a- 114/09 din 09 iulie 2009, sentința Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău nr. 1-11/08 din 26 iunie 2008 a fost casată, iar chitanțele în cauză de la dispozițiile de încasări a numerarului ale CAC „Tudor și C” SRL cu nr. 66 din 21 septembrie 1994, cu nr. 74 din 30 septembrie 1994 și cu nr. 76 din 07 octombrie 1994, au fost recunoscute ca fiind unele acte oficiale false, iar Tudor Proca a fost recunoscut ca fiind vinovat în folosirea acestor acte oficiale false, adică în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 361 alin. (1) din Codul penal, cu încetarea procesului penal în privința lui Tudor Proca pe art. 361 alin. (1) din Codul penal, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, cu achitarea pe învinuirea înaintată pe art. 310 alin. (1) din Codul penal, pe motivul că fapta nu este prevăzută de legea penală.

Prin Decizia irevocabilă a Colegiului Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție nr. 1ra-27/2010 din 26 ianuarie 2010, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 iulie 2009 a fost casată, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecători.

Prin Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău cu nr. 1a- 408/10 din 14 aprilie 2010, a fost casată sentința Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău nr. 1-11/08 din 26 iunie 2008, iar Tudor Proca a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 361 alin. (1) din Codul penal, cu încetarea procesului penal în privința a lui Tudor Proca pe art. 361 alin. (1) din Codul penal, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, cu achitarea pe învinuirea înaintată pe art. 310 alin. (1) din Codul penal, pe motivul că fapta nu este prevăzută de legea penală.

Prin decizia irevocabilă a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție nr. 1ra-939/10 din 09 noiembrie 2010, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2010 a fost casată, cu menținerea sentinței Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 26 iunie 2008, prin care Tudor Proca a fost achitat de învinuirea adusă în baza art. 310 alin. (1) și 361 alin. (1) din Codul penal, pe motiv că fapta inculpatului, nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, cu dreptul la reabilitare.

Potrivit reclamantului, în rezultatul acțiunilor ilicite ale Procuraturii mun. Chișinău, ale Procuraturii sect. Rîșcani, mun. Chișinău, ale CPS Rîșcani mun. Chișinău și ale Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost ilegal deposedat de suma de bani în mărime de 282 000 lei.

Astfel, prejudiciul, solicitat prin prezenta acțiune, i-a fost cauzat prin privarea ilegală de suma de bani nominalizată supra și prin faptul că, la 02 aprilie 1997, în cadrul urmăririi penale pe cauza penală cu nr. 1997028038, la efectuarea percheziției în oficiul CAC „Tudor și C” SRL din str. Pușkin, 47, mun. Chișinău, au fost ridicate acte de la oficiul CAC „Tudor și C” SRL, în baza cărora ultima urma a-i restitui banii investiți în fondul statutar al întreprinderii, prin condamnarea sa ilegală și prin alte acțiuni ilegale de procedură penală, săvârșite în cadrul proceselor penale în cauză cu nr. 1997028038 și 2003021552, inclusiv prin neanexarea oficială a documentelor contabile menționate la cauza penală în cadrul căreia ele au fost ridicate ilegal.

În acest context, reclamantul a solicitat suma de 282 000 lei; suma de 1 332 055, 20 lei, cu titlu de compensare a deteriorării prin devalorizare în urma inflației bunului, adică a banilor în cauză în sumă totală de 282 000 lei, pentru perioada de timp din 01 ianuarie 1996 și până la 01 iunie 2017; suma de 1 508 043, 12 lei cu titlu de compensare a veniturilor de la suma de 282 000 lei, pe care CAC „Tudor și C” SRL trebuia să le aibă (obțină) în perioada de timp din 06 noiembrie 1995 până la data de 01 iunie 2017 de la folosirea acesteia; suma de 2 800 440 lei, cu titlu de dobândă de întârziere de la sumele calculate cu titlu de compensare a veniturilor pe care CAC „Tudor și C” SRL trebuia ca să le obțină în perioada de timp din 06 noiembrie 1995 până la data de 01 iunie 2017 de la suma de 282 000 lei; suma de 5740 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată și cu titlu de cheltuieli suportate în legătură cu chemările în instanța de judecată pe cauză penală cu nr.2003021552, în Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău.

Astfel, în urma acțiunilor ilicite, expuse mai sus, ale Procuraturii mun. Chisinau, Procuraturii sect. Ciocana, mun. Chișinău, CPS Rîșcani, mun. Chișinău și Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, de către Tudor Proca în cadrul proceselor penale în cauza cu nr. 1917028038 și nr. 2003021552 au fost suportate următoarele cheltuieli de judecată: - 650 lei, achitați la data de 16 noiembrie 2007, prin intermediul bonului de plată Seria DM nr.717448, în contul Centrului Național de Expertize Juridice a Ministerului Justiției al RM, pentru efectuarea Raportului de constatare tehnico-științifică nr.003881/3330 seria MF; - 5000 lei, achitați la data de 16 august 2009 prin intermediul ordinului de încasare a numerarului nr.07899, în contul Î.I. „Mălai Expertize – Consulting”, pentru efectuarea Raportului de constatare tehnico-științifică cu nr. 03 din 05 octombrie 2009; - 90 lei, achitați în calitate de taxă de stat la data de 12 mai 2009, prin intermediul Ordinului de încasare a numerarului nr.169352366, în contul Ministerului Finanțelor, Trezoreria de Stat, pentru audierea în judecată a Expertului CNEJ a MJ al RM, V. Iacoveț, iar în total, suma de 5740 lei.

De asemenea, în cadrul pregătirii și examinării a prezentei cauze civile, au fost suportate de către Tudor Proca următoarele cheltuieli judiciare: pentru obținerea informației oficiale cu privire la procentul de inflație și cu privire la informația statistică de la Baroul Național de Statistică - 288 lei, pentru multiplicarea probelor prezentate în instanță - 2122,80 lei, pentru efectuarea expertizei judiciare contabile, petrecerea căreia a fost dispusă prin încheierea Judecătoriei sect. Rîșcani, mun. Chișinău din 11 septembrie 2013 - 3520 lei, pentru angajarea avocatului - 10 000 lei, în total, suma de 14 249 lei.

Prin hotărârea din 29 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins integral cererea de chemare în judecată depusă de Tudor Proca către Ministerul Justiției din Republica Moldova privind încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată.

Prin decizia din 10 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Tudor Proca, casată parțial hotărârea din 29 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în partea cheltuielilor suportate în cadrul cauzelor penale nr.1917028038 și nr.2003021552, și emisă în această parte o nouă hotărâre de admitere parțială a pretențiilor. S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui

Tudor Proca suma cheltuielilor suportate în cadrul cauzelor penale nr.1917028038 și nr.2003021552, în mărime de 5740 lei. În rest, a fost menținută hotărârea din 29 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani. S-a încasat în prezentul proces, din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Tudor Proca suma de 5000 lei, cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că, ținând cont de normele de drept care statuează temeiurile angajării răspunderii statului pentru prejudiciile invocate ca fiind cauzate de organele de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, acțiunile invocate de apelant prin care ultimul a fost deposedat de bani, veniturile viitoare invocate sub formă de dobânzi și devalorizare a valutei naționale în perioada de timp din momentul vărsării sumei în fondul statutar al întreprinderii și până la moment, nu pot constitui temei de angajare a răspunderii statului pentru prejudiciile invocate. Or, instanța de apel admite existența cărorva prejudicii ale apelantului în urma urmăririi penale, însă, acestea în mod indubitabil nu constau în deposedarea sa de banii vărsați în fondul statutar al întreprinderii CAC „Tudor și C” SRL, și devalorizați până la moment, ci doar în partea recuperării cheltuielilor de judecată.

Astfel, după cum corect a constatat și prima instanță, la data intentării dosarului penal împotriva apelantului, dosarul care în final s-a soldat cu o sentință de achitare, la momentul ridicării actelor de către colaboratorii organului de urmărire penală, precum și cu atât mai mult, în timpul petrecerii acțiunilor de urmărire penală și deferire cauzei instanței de judecată, Tudor Proca nu deținea cota de participare în compania CAC „Tudor și C” SRL, el fiind la cerința proprie exclus din rândul asociaților la 08 decembrie 1995 cu transmiterea cotei care o deținea lui Gîscă V. Astfel, acțiunile care au derulat începând cu urmărirea penală pornită în anul 1997, nu au putut influența și nici nu au influențat asupra cărorva drepturi patrimoniale ale apelantului, deoarece la momentul respectiv acesta nu mai deținea cota de 282 000 lei introduși în fondul statutar anterior, la înființarea companiei conform chitanțelor anexate la dosar. Or, respectivele înscrisuri pot dovedi doar faptul că, la momentul întocmirii lor, mijloacele bănești au fost vărsate de către apelant, dar nu și faptul că acesta le deținea după 05 decembrie 1995.

Reieșind din cele expuse, instanța de apel a conchis asupra temeiniciei parțiale a pretențiilor apelantului privind încasarea pagubei materiale cauzate prin acțiunile organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, doar în partea recuperării cheltuielilor de judecată, în mărime totală de 5740 lei, suportate în cadrul procesului penal de învinuire a apelantului Tudor Proca de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 310 alin. (1) și art. 361 alin. (1) din Codul penal, finalizat prin sentință de achitare.

Cu referire la pretenția apelantului privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică pe marginea prezentului proces, instanța de apel a remarcat că, în cadrul prezentului proces, apelantul/reclamant a fost reprezentat de către avocatul Liliana Leancă, împuternicită în bază de mandat, iar potrivit ordinului de plată nr.919486 din 05 iunie 2017, Tudor Proca a achitat pentru serviciile avocatului suma de 10000 lei (f.d. 59, vol.VII). Colegiul civil a concluzionat, totuși, că pretenția apelantului privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică își găsește suportul în mod parțial, în mărime de 5000 lei din suma solicitată. Or, instanța de apel a

reținut că, în cadrul examinării cauzei, nu au fost administrate probe admisibile și pertinente care ar demonstra rezonabilitatea cheltuielilor pentru asistența juridică în mărimea solicitată, prin faptul probării antrenării avocatului la soluționarea prezentului litigiu proporțional cheltuielilor solicitate, deoarece caracterul rezonabil al cheltuielilor invocate instanța îl apreciază inclusiv prin prisma gradului de complexitate al dosarului.

La 27 septembrie 2018, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a contestat cu recurs decizia din 10 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și menținerea hotărârii din 29 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar, a invocat faptul că reclamantul nu și-a probat pretențiile prin prisma gradului de complexitate a litigiului și a volumului serviciilor prestate de către avocat.

La 09 noiembrie 2018, Tudor Proca a contestat cu recurs decizia din 10 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 29 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu restituirea pricinii la rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar, recurentul a invocat argumente și circumstanțe similare celor din cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

Analizând temeiurile invocate în cererile de recurs în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Tudor Proca sunt neîntemeiate și urmează a fi declarate inadmisibile, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 10 iulie 2018, fiind expediată participanților la proces la 27 iulie 2018 (f.d. 131, vol. XIII). Potrivit recursului declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ultimul a recepționat decizia la 08 august 2018 (f.d. 136, vol. XIII), iar potrivit mențiunii de pe coperta dosarului vol. XIII, Tudor Proca a primit copia deciziei la 21 septembrie 2018. Astfel, având în vedere faptul că recursurile declarate împotriva deciziei din 10 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău au fost înregistrate la 27 septembrie 2018 și, respectiv la 09 noiembrie 2018, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursurile se consideră declarate în termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și

alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurenți nu pot duce la admisibilitatea recursurilor, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel. În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursurilor, fiind lipsite de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursurilor, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurenților, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursurilor nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestora ca fiind admisibile.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererile de recurs declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Tudor Proca.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din

Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Tudor Proca.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Dumitru Mardari,

Nicolae Craiu